

REFERENCES

1. Goshulyak, J. (1995), *Y svoho ne tsuraytes: spohady, lystuvannia, materialy* [And its not tsuraytes: memories, correspondence, materials], Lviv, Kamenyar. (in Ukrainian).
2. Dutchak, V. (2005), Joseph Hoshuliak artistic activities in the context of bandura art diaspora, *Naukovi zapysky Ternopil'skogo natsionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni Volodymyra Gnatyuka ta Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni Petra Chaikovskoho. Seria: Mystetstvoznavstvo* [Scientific notes Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Gnatyuk and the National Music Academy of Ukraine by Petro Tchaikovsky. Series: Arts], Ternopil–Kyiv, no. 2(14), pp. 61–65. (in Ukrainian).
3. Karas, G. (2012), *Muzychna kultura ukrainskoi diaspory u svitovomu chasoprostori XX stolittya: monohrafiia* [Musical Culture of the Ukrainian diaspora in the world timespace twentieth century: Monograph], Ivano-Frankivsk, Tipovit. (in Ukrainian).
4. Копуся, М. (2008), *Epistologia v labiryntakh muzychnoi istorii: Monohrafiia* [Epistemology in the labyrinth of musical history: Monograph], Kyiv, Autograph. (in Ukrainian).
5. Molchko, U. (2014), With epistolary heritage of Joseph Hoshuliak: letters to Uliana Molchko, *Svoiu Ukrainu liubit. Yosyp Hoshuliak: do tebe v pisni lynu, ridnyi kraiu* [Love your Ukraine. Joseph Hoshuliak unto thee in the song lynu, my native land], Kyiv, House Kyiv-Mohyla Academy, pp. 183–188. (in Ukrainian).
6. Nimylovych, O., and Filonenko, L. (2013), Cultural relations Miroslav Antonovich and Joseph Hoshuliak, *Ukrainska muzyka* [Ukrainian music], Lviv no. 3(9), pp. 19–34. (in Ukrainian).
7. *Pisni, dumy ta romansy z repertuaru Yosypa Goshulyaka* [Songs thoughts and songs from the repertoire of Joseph Hoshuliak] (1999), Ternopil, Dzhura. (in Ukrainian).
8. Romanyuk, V. (2005), *Na perekhrestyakh doli* [At the crossroads of destiny], Stryi, Shchedryk. (in Ukrainian).
9. Shalata, M. (2007), Large Ukrainian (Yosyp Hoshuliak – 85), *Halytska zoria* [Galician star], 7 december, p. 3. (in Ukrainian).
10. Yarosevych, L. (1995), Star ups and tragedy of the artist singer, *Yosyp Goshulyak. Y svoho ne tsuraytes: spohady, lystuvannia, materialy* [Yosyp Goshulyak. And its not tsuraytes: memories, correspondence, materials], Lviv, Kamenyar, pp. 210–211. (in Ukrainian).

УДК 785.6:793.31 (477)

Людмила Щур

**ТАНЦЮВАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ КОЛЕКТИВИ
ЯК СКЛАДОВА ФОЛЬКЛОРНО-МИСТЕЦЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ
“В БОРИЦІВСЬКОМУ КРАЇ ЦВІТУТЬ ВИШИВАНКИ”**

У статті висвітлено питання, пов'язані з функціонуванням народного танцювально-інструментального виконавства в умовах фольклоризму, який реалізується під час проведення у м. Борщеві Тернопільської області мистецького фестивалю “В Борщівському краї цвітуть вишиванки”. Розглянуто репертуар фольклорно-етнографічних ансамблів досліджуваної місцевості, які є учасниками цього виду народно-ужиткового мистецтва. Зроблено характеристику танцювально-інструментальних творів, які репрезентуються широкій аудиторії слухачів під час мистецького фестивалю “В Борщівському краї цвітуть вишиванки”.

***Ключові слова:** танцювально-інструментальна музика, фольклорно-етнографічний ансамбль, фестиваль “В Борщівському краї цвітуть вишиванки”, репертуар, фольклоризм.*

Людмила Щур

**ТАНЦЕВАЛЬНО-ИНСТРУМЕНТАЛЬНЫЕ КОЛЛЕКТИВЫ
КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ФОЛЬКЛОРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОГО ФЕСТИВАЛЯ
“В БОРЩЕВСКОМ КРАЕ ЦВЕТУТ ВЫШИВАНКИ”**

В статье освещены вопросы, связанные с функционированием народного танцевально-инструментального исполнительства в условиях фольклоризма, который реализуется при проведении в г. Борщеве Тернопольской области художественного фестиваля “В Борщевском крае цветут вышиванки”. Рассмотрено репертуар фольклорно-этнографических ансамблей исследуемой местности, которые являются участниками этого вида народно-прикладного искусства. Сделана характеристика танцевально-инструментальных произведений, которые представляются широкой аудитории слушателей во время художественного фестиваля “В Борщевском крае цветут вышиванки”.

Ключевые слова: танцевально-инструментальная музыка, фольклорно-этнографический ансамбль, фестиваль “В Борщевском крае цветут вышиванки”, репертуар, фольклоризм.

Liudmyla Shchur

**DANCE AND INSTRUMENTAL COLLECTIVES AS A CONSTITUENT PART
OF A FOLK AND ART FESTIVAL “EMBROIDERIES ARE BLOSSOMING
IN BORSHCHIV REGION”**

The article highlights the issues related to functioning of national dance and instrumental performance in terms of folklore, which is being implemented during art festival “Embroideries are blossoming in Borshchiv region” in Borshchiv of Ternopil region.

This festival was first held in 2007 and since then has become traditional (held on annual basis). Borshchiv district administration, the Department of Culture for Borshchiv District Administration, Borshchiv District Recreation Center are its founders.

The representation of local Borshchiv embroidery (cotton black shirt) is special thrill of the festival. Handiwork, fine art, local Ukrainian costumes, false and real stoves, food, colorful towels, embroidered icons are also exhibited. Dance and instrumental music takes a special place among the presentations of cultural achievements of the festival “Embroideries are blossoming in Borshchiv region”.

The repertoire of folk and ethnographic ensembles of the explored area, which are to be a part of this kind of representation of national applied art, has been studied.

Regional folk and ceremonial groups for grown-ups, child folklore and ethnographic ensembles, active local instrumental ensembles are active participants of “Kotelyanovi zabavy” – Borshchiv ancient dance workshops. Their repertoire is rich with the best examples of ancient local dance, folk songs, vechornytsi, etc.

The main task of Borshchiv folklore and ethnographic groups is to maintain customs and traditions, dance and instrumental culture, breathe new life into Borshchiv region spiritual wealth.

Description of dance and instrumental works represented to a wide audience of listeners to “Embroideries are blossoming in Borshchiv region” art-festival has been made.

Limericks, Cozachky, Polkas, Waltzes and singing accompanied dances make up a body of ancient local dance. The most popular local dance is “Polka-Tryasulka”, “Damskyi koshyk”, “Shvets” and “Canada”. They are actively performed by city and district child folklore and ethnographic ensembles, as well as folk and ceremonial groups for grown-ups.

This goes to prove, that as of today, dance and instrumental culture respectfully maintains its authentic roots, contributes to a powerful recovery of the genetic code of the nation in Borshchiv region.

Key words: *dance and instrumental music, folklore and ethnographic ensemble, folk and art festival “Embroideries are blossoming in Borshchiv region”, repertoire, folkloristics.*

Сучасний процес культурного розвитку суспільства супроводжується складною взаємодією новаторства і традицій у всіх сферах мистецької творчості, який приводить до осмислення нових естетичних парадигм через призму пізнання культурних здобутків минулого та сьогодення. При цьому помітно актуалізуються питання щодо вивчення, збереження, реконструкції та інтерпретації етнокультурних традицій, відбувається переосмислення функціонування фольклорних жанрів від стану їх автентичної вторинної репрезентації до жанрово-стильової переорієнтації у нових умовах сучасного життя. Ці тенденції знаходять своє втілення у процесі проведення чисельних регіональних та всеукраїнських фольклорно-мистецьких фестивалів, які в останні два десятиліття стали своєрідним джерелом відродження та збереження етнокультурної спадщини предків і розвитку національної традиції у сучасному соціумі.

Актуальні дослідження музикознавців, культурологів, соціологів свідчать, що в сучасному світі фестивальний рух набуває дедалі ширшої популярності, а кількість різноманітних за напрямками фестивалів невпинно зростає. Розвиток фестивального руху в сучасній Україні досліджує Д. Зубенко [6], висвітленням тенденцій розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики займається М. Швед [9]. Фестивальними рухами окремих регіонів України цікавляться Г. Борейко [1], С. Зуєв [7]. Це пов'язано із загальносвітовою тенденцією до візуалізації й видовищності культури в усіх її проявах. Особливо важливим є те, що в рамках проведення фольклорних фестивалів створюються умови для якісної репрезентації різних жанрів народного мистецтва, зокрема танцювально-інструментальної традиції, яка потребує особливої уваги науковців і практиків з огляду на її поступове згасання у складних реаліях сьогодення.

Мета статті – висвітлити питання сучасного функціонування танцювально-інструментальних колективів у контексті підготовки та проведення фольклорно-мистецького фестивалю “В Борщівському краї цвітуть вишиванки”.

Особливе місце серед презентацій на фестивалі культурних надбань Борщівського краю посідає танцювально-інструментальна музика. Адже з давніх-давен танець вважався яскравим відображенням способу життя, побуту, праці та звичаїв. Танець, музика і слово первісно існували синкретично. Згодом у процесі історичного розвитку суспільства вони відокремилися в окремі самостійні галузі мистецтва. Однак до сьогодні органічно поєднуються між собою музика і танець, слово і танець, музика і слово.

Танцювально-інструментальна музика завжди є окрасою будь-якої забави, веселощів, гулянь, в яких згуртовує людей і дарує відчуття позитиву та насолоди. Багатою зразками є народна традиційна танцювально-інструментальна культура Борщівщини.

На хореографію Тернопільщини мала вплив культура багатьох інших народів, але наш народ зберіг свої особливості виконання положення рук, рухи, характер і манеру [3, с. 270].

Передбачені програмою фестивалю щорічні колоритні “Котелянові забави” або “Котильонові забави” – майстер-класи з вивчення стародавніх танців Борщівщини – заслуговують особливої уваги.

Активними учасниками “Котелянових забав” є фольклорно-обрядові колективи району, а саме: народно-аматорський фольклорно-обрядовий ансамбль із с. Кудринці “Кудричани” (керівник Н. Ткач), у репертуарі якого є “Українські вечорниці”, “Вечорниці на криниці”, “Дівочі та парубочі гуляння”, переспіви, великодні гайки та обжинки. Його учасники дивують гостей майстерністю виконання стародавніх місцевих танців. Серед них і “Коломийка”, і запальна “Полька-трясулька”, “Відбивна полька”, “Падеспан”, “Канада”, “Верховина”, “Краков’як”, “Ойра”, “Дамський кошик”.

Багатим на танцювально-інструментальну музику є народно-аматорський фольклорно-обрядовий ансамбль із с. Мушкатівка “Калина” (керівник О. Бульдяк), у репертуарі якого є різдвяний фольклор, “Андріївські вечорниці”, українське весілля, старовинні пісні, побутові танці. Танцювальна традиція збереглась у виконанні місцевих танців “Падеспанець”,

“Перебивна полька”, “Яблочко”, “Коробочка”, “Швець”, “Чабан”, “Голубка”, “Фінська полька”, “Каперуш”, вальс “Пара за пару”, “Вальс з притопом”.

Активними учасниками фестивалю завжди є народно-аматорський фольклорно-обрядовий ансамбль із с. Дністрове “Дністриани” (керівник О. Кривецька), де танцюристи вміло виконують “Аркан”, “Каперуш”, усіх охочих запрошують до місцевих танців “Голубка”, “Канада”, “Полька-трясулька”, “Верховина”, “Краков’як”, “Пара за парою”.

Величезним успіхом серед глядачів фестивалю користується дитячий фольклорний вокально-хореографічний ансамбль із с. Гермаківки (керівник О. Куцик). Його учасники радують гостей фестивалю старовинними українськими піснями та стародавніми танцями – “Коломийка”, “Аркан”, “Каперуш”, виконують запальні польки, також у їхньому репертуарі є великодні гаївки, які несуть у собі місцеві традиційні форми та словесну лексику: “Зайчику-зайчику, та сивесенький голубе, та милесенький соколе”, “А ти, старий діду, чого ся не жениш”, “У полі греченька, через ню стеженька”, “А ми бузька уловили, на довкола обступили”, “Вітер віє, сонце пече, уха-ха”. Ці гаївки наспівала юним виконавцям місцева жителька із с. Гермаківки Л. Соколик, 1952 р. н.

Найбільшою популярністю на фестивалі користується дитячий фольклорно-етнографічний ансамбль “Дзюмбалик” із с. Дністрове (керівник М. Петрик), відомий своєю багатолітньою історією та творчою спадщиною. У його репертуарі є “Різдвяний Вертеп”, “Маланка”, “Свято Андрея”, старовинне українське весілля, місцеві стародавні танці.

Активними учасниками фестивалю є дитячий фольклорно-етнографічний ансамбль із с. Шупарка (керівник Н. Качуровська), які талановито виконують українські народні пісні, колядки, щедрівки, у їхньому репертуарі є і Вертепне дійство та свято Маланки, великодні гаївки та запальні польки.

Глядачі радо вітають на фестивалі дитячий фольклорно-етнографічний ансамбль із с. Цигани (керівник Л. Каштелян). Маленькі учасники щиро демонструють давні українські вечорниці, “Вертеп”, “Маланку”, місцеві великодні гаївки.

Великим успіхом у мистецькому дійстві користується дорослий фольклорно-етнографічний ансамбль із с. Нівра (керівник Г. Дмитрів). Гості фестивалю мають змогу насолодитися місцевими “Ніврянськими вечорницями”, крім того у їхньому репертуарі є вечорниці “Весела кумівська компанія”, Андріївські вечорниці “Доле, де ти?”, народні посиденьки “А я вчора у куми...”.

Активними учасниками концертної програми фестивалю є дорослий фольклорно-етнографічний ансамбль із с. Сков’ятин (керівник М. Васильців), які дарують гостям щирі українські народні пісні, стародавні великодні гаївки, свято Вертепу та Маланки.

Дорослий фольклорно-етнографічний ансамбль із с. Вовківці (керівник М. Чугаєвська) демонструє глядачам та гостям фестивалю стрілецькі та повстанські пісні, українські народні пісні; особливої уваги заслуговує репертуар зимового обряду, а саме: колядки, щедрівки, “Маланка” та місцеве дійство “Ходіння з Козою”.

Бажаними учасниками на фестивалі є дорослий фольклорно-етнографічний ансамбль із с. Кривче (керівник М. Гуска). Учасники гостинно запрошують гостей на веселі “Українські вечорниці”, де співають мелодійних та задушевних пісень, жартують хлопці з дівчатами, танцюють жваві коломийки та запальні польки.

Під час фестивалю у всіх куточках наметового містечка звучать польки, вальси, коломийки, марші та інструментальні п’єси у виконанні троїстих музик із с. Кривче (керівник М. Гуска), з с. Більче-Золоте (керівник О. Марущак), з с. Іване-Пусте (керівник В. Чемерейко), з с. Пилипче (керівник В. Бевський), з с. Вільхівці (керівник І. Томин), з с. Шупарка (керівник В. Юсип’юк), з с. Жилинці (керівник В. Бабяк), із с. Залісся (керівник І. Стефанів), дитячого ансамблю троїстих музик із с. Устя (керівник Р. Соцький). Своє самобутнє мистецтво демонструють троїсті музики із Мельниці-Подільської (керівник В. Дутка). У складі цього колективу є: баян, сопілка, скрипка, кларнет, ліра, кобза, бубон, контрабас. У їхньому супроводі старовинні танці під час “Котелянових забав” набувають неперевершеного та особливого колориту.

На сьогоднішній день на Борщівщині працюють 11 народних інструментальних колективів, які мають назву “Троїсті музики”. Борщівське районне управління культури усіма силами намагається зберегти мережу культурно-освітньої та клубної роботи. У кожному селі є інструментальні ансамблі, до яких входять інструменти як давні, не фабричного виробництва (сопілки, скрипки, цимбали, бубни), так і нові, сучасні (баян, акордеон, кларнет, труба, контрабас), а також електроакустичні та ударні інструменти. Ансамблі беруть участь у масових сільських святах, їх запрошують на весілля, де вони виконують в основному побутову музику. Також вони є активними учасниками мистецького фестивального дійства “В Борщівському краї цвітуть вишиванки”. Останні ансамблі відрізняються від традиційних ансамблів тим, що вони використовують нетрадиційні композиційні форми. Так, зокрема, у музичній формі ансамблевого супроводу до танців завжди присутній вступ – кількаразове повторення основного ядра танцювальної мелодії одним з виконавців [2, с. 45–47].

Основу стародавніх місцевих танців складають коломийки, козачки, польки, вальси та танцювальні пісні, які супроводжують танець.

Коломийка, як писав А. Гуменюк, на відміну від інших народних танців, збереглася до останнього часу як коломийка-пісня, коломийка-інструментальна п'єса та коломийка-танець. Відзначається вона багатством танцювальних рухів, вражає глядача яскравим оригінальним колоритом, властивим народу західних областей України [4, с. 28]. Коломийка характеризується жвавим темпом виконання та цікавим хореографічним малюнком, вражає своєю колоритністю.

У місцевому танцювальному репертуарі традиційним є народний танець “Козачок” або “Козак”, який виконують у швидкому темпі, часто переходить у дуже швидкий темп з дрібним ритмічним малюнком. Іноді йому передують повільний інструментальний вступ, який надає харизми та підкреслює темперамент танцю. Колись танець “Козак” виконував один виконавець (хлопець) або пара (хлопець і дівчина), на сьогодні цей танець є масовим. В основному “Козаку” притаманні такі танцювальні рухи, як “тинки”, “віршовочки”, “присядки”, “припадання”, “вихилясники”, “доріжки”, “голубці” та ін.

Крім традиційних автохтонних національних танців, на Борщівщині поширеними є інонаціональні. Серед них і запальна полька, яка з давніх-давен широко побутує серед народу і є обов'язковою у виконанні стародавніх танців під час фестивального дійства у м. Борщеві. Цікавими та колоритними є самі назви місцевих польок – це “Полька-трясулька”, “Відбивна полька”, “Ойра”, “Перебивна полька”, “Фінська полька”. В хореографічному відношенні вона є дуже проста, переважно складається з двох танцювальних фігур. Хоча кожна полька, залежно від назви, ускладнюється різноманітними танцювальними рухами та елементами. Здебільшого місцева полька – це так званий “перепляс”, щось типу змагання між парами виконавців, за рахунок цього і ускладнюється її хореографічний малюнок. Діапазон рухів польки є дуже широким – від легких витончених ходів до ритмічних “вибиванців”, “присядок”, “обертів”, парних поворотів, притупів та трясучок. Особливо популярною під час “Котелянових забав” є місцева “Полька-трясулька”. Назва танцю, очевидно, пішла від того, що під час музики танцюристи активно залучають “пружинкові” рухи рук, ніг, голови та цілого корпусу. Таке виконання “Польки-трясульки” вимагає від виконавців особливої витривалості, чуття ритму та настрою. Мелодії польок є різноманітними за змістом та емоційною виразністю.

Популярними та одними із улюблених під час фестивалю є вальси, які теж вирізняються серед інших регіонів своїми місцевими назвами. Найвідоміші із них є “Вальс з притопом”, “Дамський кошик”, “Пара за пару”. Особлива ознака цих танців у тому, що вони є суто інструментальні (не супроводжуються співом). Основними танцювальними рухами є “вальсові доріжки”, “бальяне” (похитування), “кружляння”. Переважно пари рухаються по колу, за рухом годинникової стрілки, іноді є ведучий або ведуча вальсу, які спрямовують рух танцювальних пар. Наприклад, у традиційному місцевому вальсі “Дамський кошик” ведуча чи ведучий танцю ритмічно вигукує “Дама спереду”, “Міняємось парами”, “Пара за парою” і т. д. Від цього хореографічний малюнок цього вальсу стає барвистим та різноманітним.

Найулюбленішими серед гостей фестивалю є і місцеві танці, які супроводжуються співом, “Швець” та “Канада”. Згідно класифікації українських народних танців за назвами, яку

визначив А. Гуменюк у книзі “Українські народні танці”, де поділяє їх на хороводи, побутові та сюжетні танці, “Швець” (“Шевчик”) відноситься до сюжетних танців [5, с. 14]. Цей танець – це епізод з народу, а його зміст розкривається за допомогою рухів, жестів, імітації праці шевця. Хореографічний малюнок значно відрізняється від інших народних танців тим, що танцювальні фігури тут йдуть у строгій послідовності, відповідно до тексту пісні. Зокрема,

Ой, мамуню, швець,	Ой, мамуню, швець,
Ой, мамуню, швець,	Ой, мамуню, швець,
Ой, мамуню, швець,	Запхав шило в чобіток,
Зламався кінець.	Зламався кінець.

Під цей текст танцюристи імітують рухами сюжет танцю.

Місцевий танець “Канада”, виникнення якого пов’язане, очевидно, з еміграцією українців у Канаду, теж широко побутує на Борщівщині і є одним із улюблених серед учасників та гостей фестивалю. Окрім того, без “Канади” не обходиться жодне весілля, забава чи народне гуляння. Танець “Канада” є масовим, виконавцями якого є хлопці і дівчата, кількість пар є необмеженою. В основному тут використовуються прості танцювальні рухи: “приставні кроки”, “повороти”, “притупи”, “перемінні кроки”. В цьому танці, зазвичай, перша пара є ведучими танцю, які послідовно виконують танцювальні рухи, а наступні пари їх повторюють.

Особливо слід зауважити те, що активними учасниками “Котелянових забав” під час мистецького фестивалю “В Борщівському краї цвітуть вишиванки” є молодь. Вони з особливою цікавістю та щиро долучаються до вивчення стародавніх місцевих танців, адже ті несуть у собі глибоку традицію наших пращурів.

Останнім часом, за даними методичного центру Районного будинку культури (РБК), у 2015 році в Борщівському районі працювало 45 фольклорно-етнографічних колективів, в яких приймало участь 629 учасників, з них 11 дитячих – 220 учасників [8]. Ці колективи завжди є активними учасниками фольклорних свят, концертів та культурно-мистецьких програм, які проходять у місті та поза його межами.

Завдання фольклорно-етнографічних колективів Борщівщини – зберігати звичаї та обряди, танцювально-інструментальну культуру, відроджувати духовне багатство Борщівського краю.

Отже, основною складовою фольклорно-мистецького фестивалю “В Борщівському краї цвітуть вишиванки” є танцювально-інструментальні колективи як важливий та ефективний засіб збереження місцевих традицій і передачі її наступним поколінням. Найбільш популярними місцевими танцями є “Полька-трясулька”, “Дамський кошик”, “Швець” та “Канада”. Вони активно виконуються як дитячими фольклорно-етнографічними колективами, так і дорослими народно-аматорськими фольклорно-обрядовими ансамблями міста та району.

Це свідчить про те, що на сьогоднішній день у Борщівському краї танцювально-інструментальна культура зберігає свої автентичні корені, що сприяє потужному відновленню генетичного коду нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борейко Г. Д. Фестивальний рух Рівненщини: досвід для сьогодення / Г. Д. Борейко // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2010. – № 6 (193). – Ч. 1.1. – С. 128–136.
2. Водяний Б. О. Еволюція складу традиційних інструментальних ансамблів Західного Поділля / Б. О. Водяний // Друга конференція дослідників народної музики Червононоруських (галицько-волинських земель). – Львів, 1991. – С. 43–47.
3. Губ’як В. Д. Фольклорні обереги духовності: посібник / В. Д. Губ’як. – Івано-Франківськ : Полум’я (ІМЕ), 2001. – 324 с.
4. Гуменюк А. І. Інструментальна музика / А. І. Гуменюк. – К. : Наукова думка, 1972. – 486 с.
5. Гуменюк А. І. Українські народні танці / А. І. Гуменюк. – К. : Вид-во АН УРСР, 1962. – 360 с.

6. Зубенко Д. В. Розвиток фестивального руху в сучасній Україні / Д. В. Зубенко // Вісник НТУУ “КПІ”. Політологія. Соціологія. Право: збірник наук. праць. – К., 2011. – Вип. 4/11. – С. 110–114.
7. Зуєв С. П. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. 17. 00. 01 / Сергій Павлович Зуєв ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2007. – 20 с.
8. Статистичні дані Районного будинку культури (РБК) Борщівського району // Архів РБК / Архів не упорядкований. – Борщів, 2015.
9. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики на новому етапі (1990–2005 рр.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. 17. 00. 01 / Михайло Богданович Швед ; Львів. держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. – Л., 2006. – 20 с.

REFERENCES

1. Boreiko, G. D. (2010), Festival Movement of Rivne region: experience for today], *Visnyk LNU im. Tarasa Shevchenka* [Bulletin of Luhansk T. Shevchenko National University], no. 6 (193), part 1.1, pp. 128–136. (in Ukrainian).
2. Vodiani, B. O. (1991), “The evolution of traditional instrumental ensembles of Western Podillya”, *Druha konferentsiia doslidnykiv narodnoi muzyky Chervonoruskykh (halytsko-volynskykh zemel)* [The second conference of folk music researchers Chervonorusskykh (Galician-Volyn land)], Lviv, pp. 43–47. (in Ukrainian).
3. Hubiak, V. D. (2001), *Folklorni oberehy dukhovnosti: Posibnyk* [Folk talismans spirituality: handbook], Ivano-Frankivsk, Polumia (IME). (in Ukrainian).
4. Ghumeniuk, A. I. (1972), *Instrumentalna muzyka* [Instrumental music], Kyiv, Naukova dumka. (in Ukrainian).
5. Ghumeniuk, A. I. (1962), *Ukrainski narodni tantsi* [Ukrainian folk dances], Kyiv, Publisher of Academy of Sciences USSR. (in Ukrainian).
6. Zubenko, D. V. (2011), The development of the festival movement in modern Ukraine, *Visnyk NTUU “KPI”. Politologia. Sociologia. Pravo: zb. nauk. pr.* [Bulletin of the National Technical University of Ukraine “KPI”. Politology. Sociology. Right: a collection of science works], Kyiv, Iss. 4/11, pp. 110–114. (in Ukrainian).
7. Zuiev, S. P. (2007), “Contemporary art space semiotics and music festival (on materials of Kharkiv)”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Arts.), 17. 00. 01, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, 20 p. (in Ukrainian).
8. *Statystychni dani Raionnoho budynku kultury (RBC) Borshchivskoho raionu* [Statistical data District House of Culture (RBC) in Borshchiv region] (2015), Archive District House of Culture (RBC) in Borshchiv region, Archive is not ordered, Borshchiv. (in Ukrainian).
9. Shved, M. B. (2006), “Trends in international festivals of contemporary music in the new stage (1990–2005 biennium)”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Arts.), 17. 00. 01, Lviv Mykola Lysenko State Music Academy, Lviv, 20 p. (in Ukrainian).

УДК 78.071.1 (477.83)

Іван Чупашко

ІВАН НЕБОЖИНСЬКИЙ – КЕРІВНИК ХОРОВИХ КОЛЕКТИВІВ ЛЬВІВЩИНИ

У статті висвітлено творчу діяльність відомого на Львівщині та поза її межами диригента-хормейстера, багатолітнього керівника аматорських хорових колективів Івана Небожинського. Звернено увагу на основні методи роботи диригента з навчальними та аматорськими хорами, а також на вміння проводити з ними організаційно-концертну роботу. Проаналізовано репертуар, виконуваний жіночою хоровою капелою “Горлиця” Львівського